

Innehåll

1. Inledning.....	2
2. Processbeskrivning.....	2
3. Bärande teman och värderingar	3
4. Kultur från ung ålder – Kulttuuria jo nuoresta iästä lähtien.....	4
5. Kultur är en förutsättning för välmående – Kulttuuri on hyvinvoinnin edellytys.....	4
6. Kulturen sker i vardagen – Kulttuuri jalkautuu arkeen	5
7. Kulturen syns och hörs i Grani – Kulttuuri näkyy ja kuuluu Granissa.....	6
BILAGA 1. Åtgärdsprogram	7

1. Inledning

Det står i stadens strategi (2018–2022) att en gemensam kulturplan i samarbete mellan aktörer inom konst och kultur samt stadens sektorer ska göras upp under 2020. Målet är att finna en gemensam vision och linje för kulturlivet i Grankulla just nu och i framtiden. Som tidsspann anses 2030 ge tillräcklig tid att verkställa också mer storslagna planer. Tanken är att kulturprogrammet med anslutande åtgärdsplan regelbundet ska tas upp på nytt.

Kulturtjänster har en positiv inverkan på stadens invånares välmående. Kulturen livar upp, inspirerar och sprider glädje. Kultur kan också ge avslappning och ett avbrott i vardagen, och kulturen har en positiv effekt som ökar individens egenmakt. Kulturtjänster bör erbjudas till stadens invånare, men de bör också ges möjlighet till praktiska kulturkontakter via tjänster inom t.ex. småbarnspedagogiken, undervisningen, hälsovården och socialtjänsterna.

Ju mer mångsidigt stadens kulturutbud för olika grupper är, desto lättare blir det för stadens invånare att få kontakt med kulturen. Alla som bor i staden bör ha rätt till olika slag av kulturupplevelser oberoende av ålder, kön eller socioekonomisk bakgrund. I detta sammanhang är det viktigt att inse att kulturlivet i Grankulla inte är synonymt med de kulturtjänster som erbjuds av Grankulla stad. Ett levande och mångfasetterat kulturfält med hög synlighet i både vardag och fest är till fördel för stadens invånare och utgör ett trumfkort för Grankulla stad. Grankullas framtoning som villastad med omhuldad villaarkitektur ingår också i helheten, liksom konst i offentliga rum och verk som återfinns i stadsmiljön.

Då detta kulturprogram görs upp har aktörerna inom kulturfältet i Grankulla som gemensam vision att stärka uppfattningen av Grankulla som en kulturfokuserad stad som framstår som en kulturens hemvist. Grankulla har genom tiderna haft starka band till kulturfältet, och lokala konstnärer, kulturpersonligheter och institutioner inom konst- och kultur utgör viktiga inslag i Grankullas historia – och så också i framtiden.

2. Processbeskrivning

Grankullas kulturprogram har gjorts upp i samarbete mellan stadens invånare, konstnärer och kulturaktörer som är verksamma i Grankulla, lokala institutioner inom konst- och kultur, och tväradministrativt med stadens enheter och sektorer. Målet har varit att göra alla parter och tjänsteproducenter som hyser intresse för kultur i ordets vidaste bemärkelse delaktiga.

Bakgrundsinformation för programmet har samlats in under 2020 med hjälp av öppna enkäter, delaktighetsappen Grani Dialog, intervjuer, diskussioner och verkstäder. Grankulla stads kulturtjänster genomförde insamlingen av bakgrundsinformation. Under hösten 2020 hölls dessutom två verkstäder i samarbete med Great Minds Oy.

Idéverkstäderna för kulturprogrammet samlade deltagare 28.9.2020 och 19.10.2020 för diskussion kring kulturlivet i Grankulla och dess framtid. Sammanlagt deltog ca 30 personer i verkstäderna, och bland de närvarande fanns lokala kulturaktörer, nyckelpersoner inom de lokala föreningarna, pedagoger och tjänsteinnehavare. Det bärande temat för verkstäderna var Vad vill Grankullas kulturtjänster uppnå inom fem år och hur ska det göras?.

Ledningsgruppen för kulturprogrammet har sammanträtt regelbundet under processens gång (i genomsnitt en gång i veckan) för att följa med hur processen framskrider. Samtidigt har ledningsgruppen förvässat sig om att alla parter som kan tänkas intressera sig har blivit hörda och beaktats i tillräcklig grad.

3. Bärande teman och värderingar

Fyra bärande teman har utkristalliserat sig med grund i materialinsamlingen inför kulturprogrammet, särskilt det material som har samlats in och analyserats under verkstäderna:

- Kultur från ung ålder (Kulttuuria jo nuoresta iästä lähtien)
- Kultur är en förutsättning för välmående (Kulttuuri on hyvinvoinnin edellytys)
- Kulturen sker i vardagen (Kulttuuri jalkautuu arkeen)
- Kulturen syns och hörs i Grani (Kulttuuri näkyy ja kuuluu Granissa)

Ovan nämnda teman berör de lokala kulturaktörerna, institutionerna, lokala föreningarna, kulturkonsumenterna samt Grankulla stad och dess sektorer och resultatenheter på ett brett plan. Kulturlivet i Grankulla hämtar sin styrka ur alla sina många komponenter och därför bör kulturlivet i hela sin omfattning skötas som ett kollektivt ansvar av alla berörda parter i staden.

Vid den tidpunkt då kulturprogrammet skrivs är stadens värderingar enligt Grankulla stads strategi 2018–2022 följande:

- Med fokus på invånarna "ALLA MED"
- En livskraftig stad "FINLANDS NÖJDASTE KOMMUNINVÅNARE"
- En grön, fotgängarvänlig stad "SIKTE PÅ ETT KOLNEUTRALT GRANKULLA"
- En lärvänlig stad "LÄRANDE MED SIKTE PÅ FRAMTIDEN"
- Smart verksamhet, ekonomi och samarbete i Grankulla "ÖPPEN OCH EXPERIMENTVILLIG"

De värderingarna ligger till grund för allt arbete. Under insamlingen av information inför kulturprogrammet har följande tre värderingar inspirerat till diskussion mellan deltagarna och förts fram bl.a. i verkstäderna:

- Tillgänglighet
- Mångfald
- Jämställdhet

"Kauniaisissa kulttuuri on mukaansatempaavaa, tärkeää ja saavutettavaa sekä edellytys hyvinvoinnille."
"I Grankulla är kulturen engagerande, angelägen och tillgänglig och en förutsättning för välmående."
– deltagare i en av verkstäderna

4. Kultur från ung ålder – Kulttuurია jo nuoresta iästälähtien

Barnkultur innebär i Grankulla till mycket stor del evenemangsbaserad kulturproduktion, samt lokala kulturaktörers insatser inom t.ex. grundläggande konstundervisning. Stadens bibliotek innehar en framträdande roll som aktör inom barnkulturen, särskilt inom litteraturen, men också som producent av evenemang i stil med sagotimmar mm. och som allmänbildande kulturinstitution.

Småbarnsfostran och läroinrättningarna svarar för sin del för de allmänna hantverks- och konstämnen som ingår i planen för småbarnsfostran och läroplanen. Under verkstäderna framfördes tanken om en kulturstig för barn och ungdomar. Stigen kunde tänkas fungera som en undervisningsplan för kultur, en stig som barnet följer från småbarnsfostran till den grundläggande utbildningen och ända till gymnasiet.

Arbetet med att utveckla den pågående riksomfattande hobbygarantin, Finlandsmodellen, kommer också att synas i Grankulla som en lokal Granimodell. Avsikten med Granimodellen är att ge barn och unga möjlighet till olika slag av fritidssysselsättningar i anslutning till skoldagen, i skolans omedelbara närhet. Granimodellen är också tänkt att omfatta olika fritidssysselsättningar med inriktning på kultur och konst.

I Grankulla finns lokala läroinrättningar inom den grundläggande konstundervisningen som med sin verksamhet kompletterar och breddar undervisningen för barn och unga inom olika konstgrenar. Dessa läroinrättningar inom kulturbranschen företräder för sin del kommunernas lagstadgade kulturtjänster och bidrar med konserter, uppvisningar och utställningar till utbudet av lokala evenemang.

Åtgärderna inom barnkulturen finns i åtgärdsprogrammet i bilaga 1.

5. Kultur är en förutsättning för välmående – Kulttuuri on hyvinvoinnin edellytys

Kulturtjänster har en positiv inverkan på stadens invånares välmående. Kulturen livar upp, inspirerar och sprider glädje. Kultur kan också ge avslappning och ett avbrott i vardagen, och kulturen har en positiv effekt som ökar individens egenmakt.

Grankulla stads social- och hälsovårdstjänster ingår som en naturlig del i att föra ut kulturtjänsterna bland stadens invånare i olika åldrar. Socialbyrån i Grankulla har delat ut Kaikukortet, som har testats i Grankulla. Syftet med Kaikukortet är att ge barnfamiljer, unga och vuxna med ekonomiska svårigheter bättre möjligheter att njuta av konst och kultur. Utdelningen av kortet i Grankulla inleddes 2018. Kortet ger tillgång till avgiftsfria inträdesbiljetter och kursplatser inom alla de kulturtjänster som tillhör det riksomfattande Kaikunätverket. Äldreomsorgen satsar också på kulturtjänster: t.ex. på servicecentret Villa Breda erbjuds de boende olika kulturtjänster, från evenemang till bibliotekstjänster, och väggarna pryds av konstverk ur stadens konstsamling.

Medborgarinstitutet är en lokal stöttepelare för livslångt lärande. Grankulla medborgarinstitut erbjuder ett brett urval av olika konst- och hantverkskurser och kan också snabbt reagera på behov av kurser i särskilda ämnen. Kaikukortet kan bl.a. användas för Medborgarinstitutets kurser.

Åtgärderna inom kultur som bidrar till framtida välmående finns i åtgärdsprogrammet i bilaga 1.

6. Kulturen sker i vardagen – Kulttuuri jalkautuu arkeen

Ju mer mångsidigt stadens kulturutbud för olika grupper är, desto lättare blir det för stadens invånare att få kontakt med kulturen. Alla som bor i staden bör ha rätt till olika slag av kulturupplevelser oberoende av ålder, kön eller socioekonomisk bakgrund. I detta sammanhang är det viktigt att inse att kulturlivet i Grankulla inte är synonymt med de kulturtjänster som erbjuds av Grankulla stad. Ett levande och mångfasetterat kulturfält med hög synlighet i både vardag och fest är till fördel för stadens invånare och utgör ett trumfkort för Grankulla stad.

Grankulla har ett bra nätverk av kulturhus och –lokaler med beaktande av stadens storlek. Kulturlokaler bör vara välfungerande och passa för utövning av olika konstarter, och samtidigt ska lokalerna också vara öppna och tillgängliga för stadens invånare. I detta hänseende erbjuder staden redan nu mångsidiga lokaler för olika aktörer, med tanke på att producera kulturtjänster för invånarna, och detta bör vara målet också i fortsättningen.

För att kulturen ska kunna synas i gatubilden så är det också viktigt att tillräckliga resurser satsas på gatukonst och fast installerad konst i offentliga miljöer, t.ex. genom enprocentsregeln. Detta är sådant som staden har ett stort inflytande över, och stadens roll är framför allt att skapa möjligheter för kultur.

Enprocentsregeln innebär att man fattar ett principbeslut om att en del av anslaget för ett byggprojekt ska användas för konst. En viss andel av budgeten för bygget används då för att skaffa konst eller för konstnärlig planering. Andelen varierar mellan t.ex. 0,25–2 procent, men ofta utnyttjas just en procent. Konst som ett permanent element i projektet faller sig ofta naturligt i objekt som har ett centralt och synligt läge.

För att kunna beaktas inom projektplaneringen bör procentandelen av helhetsinvesteringen som ska reserveras för konst tas upp av den som gör upp behovsutredningen redan i anslutning till behovsutredningen. Här bör man också beakta att om en reservering för konst i enlighet med enprocentsregeln tas med i investeringsanslaget, så bör också den konst som skaffas kunna betraktas som en investering. Det kan innebära t.ex. ett fast installerat konstverk, att konst integreras med arkitekturen, eller en helhetslösning. Om konst som kan räknas som lösöre (t.ex. tavlor, flyttbara skulpturer) anskaffas inom ett projekt så bör anslag för det reserveras i användarförvaltningens driftsbudget.

Möjligheten att ta med en procentandel för konst i ett byggprojekt bör med andra ord avvägas skilt för varje projekt med beaktande av projektets karaktär, omfattning och läge. I centrala nybyggnadsprojekt och omfattande saneringsprojekt kan fast installerad konst utöver anskaffning av konstverk också utgöras av t.ex. fasadmålningar, videokonst eller ljuskonst i form av fasadbelysning. Konst kan också integreras i byggnadens arkitektur genom materialval, färger eller kombinationer av sådana. Också interiörens belysning kan planeras så den ingår i arkitekturen och då kan den i bästa fall utgöra ett konstinslag.

Miljökonst på allmänna gatuområden och torg är också möjlig på motsvarande sätt, om anslag reserveras för anskaffningen i investerings- eller driftsbudgeten.

Verkstäderna för kulturaktörer inför kulturprogrammet visade på en stark vilja att liva upp centrumområdet i Grankulla. Med beaktande av det klimatet i Finland och att utomhusevenemang är säsongbetonade, vore det fint om centrumområdet kan införlivas i det livskraftiga kulturfältet i Grankulla. Här innehar förvisso lokala företag och företagare samt kulturaktörer en nyckelroll.

Arbetet med kulturprogrammet har bidragit till att sammanföra kulturfältet kring ett gemensamt ämne som är viktigt för alla. Framtidsutsikterna för Grankullas kulturliv påverkar alla kulturaktörers utkomstmöjligheter, vilket innebär att det kan vara givande för kulturaktörerna att organisera sig och t.ex.

hålla regelbundna årliga sammankomster. Sammankomsterna, det s.k. kulturrådet i Grankulla, kommer i fortsättningen att skötas av Grankulla stads kulturtjänster.

Det lokala konstfältet bör ges stöd också i annan form än bidrag. Därför kommer Grankulla stads konstpolitiska riktlinjer att förstärkas så att konst av Grankullakonstnärer ges en mer framträdande plats vid anskaffningar till stadens konstsamling.

Åtgärderna för att föra ut kultur i vardagen finns i åtgärdsprogrammet i bilaga 1.

7. Kulturen syns och hörs i Grani – Kulttuuri näkyy ja kuuluu Granissa

Det finns många olika kulturaktörer i Grankulla: sådana som arbetar i en kommersiell kontext och sådana som utövar konst för konstens egenvärde med stöd av t.ex. privat eller delvis offentlig finansiering, samt sådana som skapar konst och kultur med stöd av offentlig finansiering från kommunen eller staten. En sak har de dock alla gemensamt: var och en av dem bedriver kommunikation och marknadsföring i någon bemärkelse.

Det ligger en utmaning i att marknadsföra lokala kulturevenemang eftersom de finns många kanaler och ingen kanal når ut bättre än de andra. Grankullas lokaltidning Kaunis Grani är redan i sig själv en kulturgärning och dessutom en utmärkt kanal inom tryckta medier, särskilt då tidningen läses också utanför Grankullas gränser. Staden satsar också på att kontinuerligt utveckla olika kommunikationskanaler (stadens webbplats, sociala medier mm.). Målet är en gemensam lösning bl.a. för utmaningarna med marknadsföringen av kulturlivet i Grankulla, dvs. hur information och kommunikation om verksamheten och evenemangen ska kunna föras ut så att hela den potentiella publiken och alla potentiella klienter kan delta.

Hörnstenen för publikarbetet utgörs av en mångsidig kommunikation och marknadsföring av kulturtjänsterna som beaktar de individuella verksamheterna. Då är den också intressant för kulturaktörerna. Kommunikation och marknadsföring med stor räckvidd som når många olika klientgrupper skapar dessutom möjligheter att hitta nya klientgrupper.

De framtida åtgärderna för att marknadsföra kulturen finns i åtgärdsprogrammet i bilaga 1.

BILAGA 1. Åtgärdsprogram

Mål	Åtgärder	Ansvarig aktör	Mätare
Kultur från ung ålder – Kulttuurია jo nuoresta iästä lähtien	Granimodellen (fritidsverksamhet)	Bildningen och föreningarna	Granimodellen tagen i bruk
Kultur från ung ålder – Kulttuurია jo nuoresta iästä lähtien	Kulturstig från småbarnspedagogiken till gymnasiet	Bildningen (småbarnspedagogiken och undervisningen)	Kulturstigen skapad (beskriven)
Kultur från ung ålder – Kulttuurია jo nuoresta iästä lähtien	Seniorer och äldre jämställs med barn och unga (Granimodellen och Kulturstigen) inom social- och hälsovården. Social- och hälsovården, småbarnspedagogiken och skolorna gör experiment tillsammans med kommuninvånarna för att utveckla verksamhetssätt inom konsten och kulturen som kan sammanföra olika generationer.	Social- och hälsovårdssektorn / Bildningssektorn	Experiment har gjorts och verksamhetssätt har etablerats som kan sammanföra olika generationer.
Kultur är en förutsättning för välmående – Kulttuuri on hyvinvoinnin edellytys	Kaikukortti etableras som en del av verksamheten	Bildningssektorn/ Social- och hälsovården	Uppföljning av Kaikukortet
Kultur är en förutsättning för välmående – Kulttuuri on hyvinvoinnin edellytys	Verksamhetsmodellen 100 minuter konst med anslutande konstpass, som kan användas både av vården och av andra aktörer, kommuninvånare och sammanslutningar. Konst- och kulturpedagogiska anvisningar ansluts till konstpasset i syfte att bredda uppfattningen om vad konst och kultur är och hur man med en liten insats kan uppnå 15 minuter kultur dagligen med den kunskap, kompetens och kapacitet som alla besitter.	Social- och hälsovårdssektorn och de övriga sektorerna	Verksamhetsmodellen 100 minuter har förankrats, vid Villa Breda 2021
Kulturen sker i vardagen – Kulttuuri jalkautuu arkeen	Enprocentsregeln	Alla sektorer/ Samhällstekniken	Enprocentsregeln har tagits i bruk inom stadens byggnads- och renoveringsprojekt. Enprocentsregeln bör beaktas redan i anslutning till behovsutredningen.
Kulturen sker i vardagen – Kulttuuri jalkautuu arkeen	Grankullas byggnadsinventering	Samhällstekniken	Byggnadsinventeringen har gjorts

Mål	Åtgärder	Ansvarig aktör	Mätare
Kulturen sker i vardagen – Kulttuuri jalkautuu arkeen	Grankullas kulturråd	Bildningen (kulturtjänsterna)	Kulturrådet har inrättats och sammanträder två gånger om året
Kulturen sker i vardagen – Kulttuuri jalkautuu arkeen	Kulturpolitisk riktlinje som lägger fokus på Grankullakonstnärer vid anskaffning av konst	Bildningen (kulturtjänsterna)	2/3 av de anskaffade verken bör vara av Grankullakonstnärer
Kulturen syns och hörs i Grani – Kulttuuri näkyy ja kuuluu Granissa	Fungerande informations- och kommunikationskanaler/ en evenemangskalender	Stadskansliet/ Bildningen (kulturtjänsterna)	Tjänsten avtalad och publicerad, respons insamlad från aktörerna
Kulturen syns och hörs i Grani – Kulttuuri näkyy ja kuuluu Granissa	Information om stadens kulturevenemang på andra språk (engelska)	Bildningen (kulturtjänsterna)	Tjänsten avtalad och publicerad, respons insamlad från aktörerna